Sri B. BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).

(*a*) Territorial divisions of—

(i) the Belgaum Municipality have not been finalised.

(ii) Government have since extended the term of the Municipal Council by six months.

(*b*) No.

(*c*) On 21-9-1972. Reason not known.

(*d*) Does not arise in view of reply to clause (*c*).

Calling Attention to a Matter of Urgent Public Importance

re: **Purchase of land for construction of work-shop etc., in Raichur**

Sri KAGODU THIMMAPPA (Sagar).—I beg to call the attention of the hon.. Minister for Labour to the purchase of land for construction of workshop, etc., at Raichur.

Sri AZEEZ SAIT (Minister for labour).—I state as follows, Madam.

The Mysore State Road Transport Corporation constituted a committee to go into the question of establishing a Division at Raichur and for locating the Divisional Workshop, Offices, etc., and put up its recommendations.

Accordingly, the Committee after inspecting all the available lands-decided that the workshop etc. should be located on the Raichur, Yeramarus Road and selected 20 acres of vacant land a little away from the office of the Superintendent of police. This land vests with the Mathadipathy of the Naradagudla Mutt. Proposal for the acquisition of this area was forwarded to the Deputy Commissioner, Raichur District, Raichur. The latter, however, intimated that this area is already under acquisition for the Mysore State Industrial Area Development Board, Bangalore and hence it was not available and Mysore State Road Transport Corporation may propose some other suitable land.

The Committee in its report has stated if no other land is available, the Mysore State Road Transport Corporation may acquire land belonging to a private party situated on the Raichur-Kurnool Road, the owner of which is one Sri Lakshman.

In view of the non-avilability of the land vested with Naradagudda Mutt as the same was required by the Institution indicated above, fresh inspection was conducted at Raichur by the Hon'ble Minister for Transport and the Chairman, M.S.R.T.C. along with Revenue Authorities and it was found that taking all aspects into consideration

including the extent of land available to suit the need of a division in one compact area and other facilities like supply of water, accessibility, etc., the alternative site belonging to the private party *viz.* Sri Lakshman suggested by the Committee was large enough in area (32 acres) and suitable for locating the workshop, offices etc.

This land is proposed to be acquired under the Mysore Land Acquisition Act and not by direct purchase from the party and the Corporation Board has approved of the acquisition of the same. In this context it is to be stated that the location of the Divisional Workshop etc. is done after much deliberation taking into account the advantage to the Corporational from the operational view point and its location, extent available, with relation to the existing bus stand and depot.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೋಸ್ಕರ ಎಂ. ಎಸ್. ಆರ್. ಟಿ. ಸಿ. ಅವರು ಒಂದು ಸಬ್‌ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನರೇ ? ಆ ಸಬ್‌ಕಮಿಟಿಯವರು ಆ ನಿವೇಶನ ನಾರಾಯಣ್ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದರೇ ? ಮತ್ತು ತಾವು ಸ್ಥಳದ ಪರೀಶಿಲನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೇ ಅಥವಾ ತಾವೇ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚನೆಮಾಡಲಾಯಿತೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.— ಸಬ್‌ಕಮಿಟಿಯವರು ಈ ಜಾಗ ನಾರಾಯಣ್ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಬೋರ್ಡಿನ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ನಾನು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಯಾವ ಡೈರೆಕ್ಷನ್‌ನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ; ನಾನು ರಾಯಚೂರಿನ ಒಂದು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಆ ನಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಆ ರೀತಿ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಯಾವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಊಹೆಗಳು ಏನಿವೆ ಅವು ಬರೀ ಊಹೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

Sri KAGODU THIMAPPA.—Is it a fact that a sub-committee was specially constituted to visit the spot and submit a report. On that basis is it not a fact that the sub-committee has submitted a report to the Board ?

Sri AZEEZ SAIT.—It is not correct.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈ ನಿವೇಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯವರು ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ 7 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ರೀಜನಬಲ್ ದರ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ ?

Sri AZEEZ SAIT.—The Special Depty Commissioner has intimated that the rate of 7000/- per acre including the cost of well, and other structures is reasonable and acceptable to the M.S.R.T.C. ಅವರು ಎಂ. ಎಸ್. ಆರ್. ಟಿ. ಸಿ. ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

Free sites to the poor in Bangalore

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಂದು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಸೈಟ್ ಬೇಕೆಂದು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ 18 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪೈಕಿ ಬಡವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಹ ಆ ಕಡೆಯಿಂದ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ)

ಬರುವಾಗ ಆ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಆದಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರು ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ (ನಗರಾಡಳಿತ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಯಾರು ಯಾರೋ ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನಾವು ಹೋಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಪಾಟಾಳ್‌ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ).—ತೀರಾ ಬಡವರು ಪೌರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪೌರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಣ್ಣನವರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ. ಯಾರು ಯಾರೋ ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ತಾವು ಲಘುವಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಬಡವರಿಗೆ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ವೇದಾಂತ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೊಸಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಒಡೆಸಿಹಾಕಿ 9 ತಿಂಗಳಾಯಿತು; ಇನ್ನೂ ಪರಿಹಾರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬಡವರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮನೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಇದೆ, ಕೋರ್ಟ್‌ಇದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ; ಅದು ಕೇವಲ ಕಾಲಹರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲದವರು ಪೌರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾಕ್ಷಣ ಅದು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಗೆಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಒಂದು ಮನವಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗೃಹಹೀನರಿಗೆ ನಿವೇಶನ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಭೇದ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಸಹ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಇದು ಪಾಲಿಸಿಮ್ಯಾಟರ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಬಡವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತೇವೆಂದು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನೀವೂ ಸಹ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಾವು ಚುನಾವಣಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ;

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾವು ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೆ ತಾವು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ, ಆ ರೀತಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜನರು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರೆ ಬರಲಿ;

ಶ್ರೀ ಪಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಇದು ಅತಿರೇಕವಾಯಿತು. ಇಂದು ಸೈಟ್‌ಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು —ತಾವು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಎದ್ದುನಿಂತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಚುನಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಾವು ಸಹ ಚುನಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ 4 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕು ;

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ , ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಬಡವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಇತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನ ಇಲ್ಲದ ಬಡವರಿಗೆ, ಅವರು ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಜನರೇ

ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಸ್ಕೀಮ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಹೇಳಿಲ್ಲ ; ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಡವರಿಗೆ 30 ಅಡಿ 45 ಅಡಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅರ್ಧ ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ರೂಲ್ಸ್‌ನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು, ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಇವರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಮಾತು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಾವು ಜನತೆಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಈಗ ನಾವು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಭೂಮಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಕ ಪೊರೇಷನ್ ಮೂಲಕ ಹಂಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಯವರ ಜಮೀನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ರೇ–ಟಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ : ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಇರುವುದು ಬಡವರಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಂತರಿಗಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಗಾಗಿ, ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ನಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಲೆಫ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್, ರೈಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅಂತವರಿಗಾಗಿ; ಇಂದು ರಾಜಮಹಲ್ ಗುಟ್ಟಳ್ಳಿ, ಸದಾಶಿವನಗರದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಶೇಕಡ 2 ರಷ್ಟು ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ; ಈ ಎರಡು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೂಡ ನೂರಾರು ಸಲ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಬಡವರಿಗೂ ಮನೆ ನಿವೇಶ್ಚನ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಬನವಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೂ ಮನವಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡದೆ, ಬಡವರು ಎಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವೆಮಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕು.

2–00 P.M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡಿನವರು ಬಡವರಿಗೆ ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮಾತು ಹಿಂದಿನ ಕಥೆ ; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಬೇಕಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಡವರು ಎಂದು ಇದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಹೇಳಿದವರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಜಾಗ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಆದು ಒಂದು ನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಮನೆಯ ಸೈಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೂ ಸೈಟು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಬಡವರಿಗೆ ಸೈಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಡವರಿಗೂ ಸೈಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಟ ಯಾರಿಗೆ ಸೈಟು ಇಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಸೈಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನೀತಿ ಇದೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಷನ್ ಬಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇದ್ದರೂ ಅಂಥವರಿಗೂ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಹೊರಗಡೆ ಮನೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಲಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈಗ ಬೇಡ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲದ ಬಡವರಿಗೆ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಮುಖಾಂತರ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮನೆ ಮತ್ತು ಸೈಟು ಇದ್ದೂ ಮತ್ತೆ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಹೊರಗಡೆ ಅನೇಕ ಜನ ಮೆರವಣಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಯಾರು ಯಾರು ಮೆರವಣಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬನವಲಿಂಗಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂಡೂರುಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ತಿಂಗಳು 9 ನೇ ತಾರಿಖು 312 ನೇ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಒಂದು ನೋಟೀಸ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಬಹಳ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ

Scope of Matters raised under Rule 312

Sri K. PUTTASWAMY (Chamandeshwari).—Madam, I rise on a point of order. It has been the practice in this House to raise certain matters for discussion under Rule 312 and I have been waiting for an opportunity of this kind to urge for your consideration a definite ruling on the scope of Rule 312. In my humble opinion this rule has not been used properly by the hon. Members of this House. Rule 312 reads thus:

> "A member who wishes to bring to the notice of the Assembly any matter which is not a point of order shall give notice to the Secretary in writing stating briefly the point which he wishes to raise in the Assembly together with reasons for wishing t raise it and he shall be permitted to raise it only after the Speaker has given his consent and at such time and date as the Speaker may fix."

Madam, I would like you to mark the words 'which is not a point of order'. A point of order can be raised only when a matter is being discussed. It presupposes that if a member wants to raise a discussion under Rule 312, the matter must have already been discussed. If the discussion goes on according to the Rules of Procedure, no point of order can be raised. If it is a matter relating to that discussion and if it is a very important matter, then it can be raised under Rule 312. Then, the member concerned will have to write to the Speaker, obtain permission of the Speaker and then only he can raise it. Now what is happening is that Rule 312 is being made use of for raising certain matters which according to the hon. Members are important. I do not think that falls within the scope of rule 312. If a matter is important, the hon. Members are entitled to make use of other provisions of the Rules of Procedure, *viz.* adjournment motion, two-and a-half hours' discussion or Calling Attention Notice. But I have been seeing that very sensitive and important matters are sought to be raised under rule 312 and very often I was not in a position to raise any point of order because the matter was so sensitive. I was afraid that I might be misunderstood by the House as trying to obstruct that very sensitive matter being brought before the House. I would very strongly urge the Speaker to kindly consider my point of order and give a considered ruling thereon so that it might act as a guidance to hon. Members in this behalf. According to mey knoweledge, rule 312

almost absolete and it is not made use of anywhere for raising a discussion because the scope is very much limited but in practice it is being enlarged. I would there request you, Madam, to kindly bestow your attention on this matter and give a ruling.

MADAM SPEAKER-- There is lot of force and I will examine it and give a ruling late.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರವೇ ತಮಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಹೊರತಾಗಿ ಎರ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಇದೆ. ರೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇದೆ.

312. "any... Matter which is not a point of order shall give notice to the Secretary in writing stating briefly the point which he wishes to raise in the Assembly....."

ಎಂದು ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಚಾರವೆಂದು ಕಾಣದೆ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ತಮಗೆ ಮನವಟ್ಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಮತಯಿಂದ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ತನ್ಮೂಲಕ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Madam Speaker, this is a point one which the hon. members of this House are entitled to express their views b cause any ruling that the Chair might give, if it goes in favour of Sri K. Puttaswamy, then the rule mentioned here needs to be redrafted or amended. But, before the Chair gives its ruling, I want to submit my views. The learned member is a practising Advocate and he mentioned what is meant by a point of order, when it can be raised, and all that. A point of order can be raised only when a matter is before the House. The rule provides an opportunity to a member to raise an issue, when the matter is not under discussion, provided the consent of the Speaker is there. It is the general permission given to the members subject to the decision of the Speaker. For all other things, there are separate provisions *viz.*, calling attention, adjournment, motion, etc. But so far as matters raised under rule 312 are concerned, it says that the matter can be raised with the permission of the Speaker. That is how all these days matters have been raised and therefore is no deviation from the rule. Therefore I submit that it does not warrant any ruling of the Chair.

MADAM SPEAKER.—When there is a point of order, there should be a ruling.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—I submit that this rule 312 has stood the test of time all these years. It does not require any change in the present set up.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀರೋ ಅವರ್ ಎಂದು ಏನು ಕರೆಯುತ್ತೀವೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ರೂಲ್ 312 ರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರೂಲ್ 312ರಲ್ಲಿ "Any matter" ಎಂದು ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ಇಂಪಾರ್ಟೆಂಟ್ ಇರಬಹುದು; ಇನ್ನೊಂದು ಸೆನ್ಸಿಟಿವ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಾವು ಒಂದು ವೇಳೆ 312 ರ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನು ಎತ್ತುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಮಗೆ ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಕೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ನಮಗಿರುವ ತಕ್ಕಂತಹ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನಮಗೆ ಇದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 312 ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ ರೈಟಿಂಗ್ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ರೂಲ್ 312 ರ ಪ್ರಕಾರ ನೋಟೀಸ್ ರೈಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಡವಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ರೈಸ್ ಮಾಡಬಹುದು ; ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಾಗೆ ರೈಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೊಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕನ್‌ವೆನ್‌ಶನ್. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವಾಗ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ರೂಲ್ 312ರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತುವ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರೂಲ್ 312 ಕೆಳಗಡೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅನುಮತಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನುಮತಿ ಇದುವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ರೂಲ್ 312ನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ರೂಲ್ಸ್ 312ನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏಸ್ ಯೂಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಅರ್ಥ ಇದರಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲವೇ, ಹೌದೇ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಸ್ಪೀಕರ್ ಅವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬಹುದು.

Sri K. PUTTASWAMY.—I did not raise the point of order because vary sensitive matter were raised. I didn't try to obstruct.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 312ನೇ ರೂಲ್ ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗೈಡ್ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾವೇ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನೇನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪದೇಪದೇ ಈ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮೊಟಕು ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಆ ರೀತಿ ಮೊಟಕು ಆಗದಹಾಗೆ ನೀವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು. ಇದು ಯಾರ ಹಕ್ಕು ! ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಅವರ ಕಡೆ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಇಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊಟಕು ಆಗುತ್ತದೆ ! ತಿಳಿಸಲಿ. ನಮಗೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಏನಾ ಕಾರಣ ಈ ಮನೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದು ನಾನಾ ರೀತಿ ಇದೆ. ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಯಾರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದು ಎಲ್ಲರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ವಿಧಾನವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೇ ಆಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಕಾನೂನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ, ಈ ಮನೆಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ರೈಜ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ರೂಲ್ 312 ಇರುವಾಗ ಈ

ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ಸ್ ರೂಲ್ಸ್ ಗಿಂತ ವಿಪರೀತವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಸ್ವಲ್ಪವಾಟ್ಟಿಗೆ ರೂಲ್ಸ್ ಕಡೆಗೇ ಗಮನಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ರೈಜ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಅರ್ಮುಗಂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇದು ಒಂದು ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ನಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಂತಹ ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್‌ಗಳಿಂದ ರೂಲ್ಸ್ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಆಗ ಇರತಕ್ಕ ರೂಲನ್ನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri H D. DEVEGOWDA.—We have never raised any matter under rule 312 unless it is permitted by the Hon. Speaker. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಜಸ್ಟಿಫೈ ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ತಮಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ತಮಗೆ ಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕಿದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಹಿಂದೆ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿದ್ದಂತಹ ಕೆಲವರು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿರುವುದೂ ಉಂಟು. What is sought to be raised according to rule 312 under the plea that we are going to justify the grant of permission by the Speaker is also not correct. ರೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ.—

> "Shall give notice to the Secretary in writing stating briefly the point which he wishes to raise in the Assembly together with reasons for wishing to raise it... .."

ಹಾಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿ ಬಂದರೆ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೇಳಬಹುದು. ತಾವು ಆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ಅಷ್ಟು ವಿನಹ ಇದನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಒಂದು ಡೈರೆಕ್ಷನ್ ಮೇರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ನನ್ನ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

Sri D. DEVARAJ URS.—That is alright.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಾನು 9ನೇ ತಾರಿಖಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಟೀಸ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—312ರ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

Promises if any by the Prime Minister while on tour in drought affected Areas in the State.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರುವುದು ಬರಗಾಲದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ನೋಟೀಸಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದೆಯೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಬಿಜಾಪುರದ ಜನರು ಈಗ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಧಾನಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಏನು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಏನಾದರೂ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಭೇಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅವರ ಭೇಟಿಯಾದಮೇಲೆ ಫರ್ದರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಏನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ನಾಗರಾಜ್.—ತಾವೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೇರಿದ್ದರೆಂದು ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಏನೋ ರಾಜಕೀಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇವರು ಏನುಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಏನೋ! ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಏಕೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ತಾವಾದರೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರ ವಿಷಯವೇನಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದವರು. ನಮಗೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹಳೆಯ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಈಗ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಕೂಡದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ?

MADAM SPEAKER.—Now we shall go to the next item. Hon. Leader of Opposition to initiate the general discussion on Buget.

Budget Estimates for 1973-74 General Discussion.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೇನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, 1973-74ನೇ ವರ್ಷದ ಈ ಮುಂಗಡಪತ್ರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳೆದ ಸಾರಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಸಚಿವರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿಯವರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಪೋರ್ಪಡೆ ಅವರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಸೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ಮಾರ್ಚ್ 7ನೇಯ ತಾರೀಖು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 10ನೇ ತಾರೀಖು-ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳನ್ನು ಬರಗಾಲದ ಬವಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಣದ ಉಬ್ಬರದಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ-ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ ಜನರು ಕಣ್ಣನ್ನು ಅರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಧಾನಿಯವರ ಬರುವಿಕೆಯ ಆ 2 ದಿನಗಳನ್ನೇ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಜನ ಈ ಹೊಸ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಸಚಿವರ ಕೊಡಿಗೆಯೇನು-ಆ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರಧಾನಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಸಚಿವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು